

Про звернення депутатів Запорізької міської ради до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо недопущення змін до податкового законодавства, які ускладнюють діяльність фізичних осіб-підприємців (ФОП), а також розгляду можливості введення спеціального податкового режиму для прифронтових територій

Керуючись Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні»,
Запорізька міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Схвалити текст звернення депутатів Запорізької міської ради до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо недопущення змін до податкового законодавства, які ускладнюють діяльність фізичних осіб-підприємців (ФОП), а також розгляду можливості введення спеціального податкового режиму для прифронтових територій (додається).

2. Рекомендувати Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України:

2.1. Утриматися від ухвалення рішень, що передбачають розширення кола платників ПДВ серед фізичних осіб-підприємців єдиного податку у період дії воєнного стану, зокрема для громад, віднесених до територій бойових дій, в тому числі можливих бойових дій.

2.2. Розглянути запровадження спеціального податкового режиму для прифронтових територій на період воєнного стану, з урахуванням підвищених безпекових та економічних ризиків.

2.3. У межах такого режиму забезпечити однакові податкові умови для фізичних осіб-підприємців першої та другої групи єдиного податку, незалежно від дати їх державної реєстрації на території віднесених до територій бойових дій, в тому числі можливих бойових дій, включно з можливістю добровільної сплати єдиного податку.

2.4. Для фізичних осіб-підприємців третьої групи єдиного податку, не платників ПДВ, зареєстрованих на території віднесених до територій бойових дій, в тому числі можливих бойових дій, передбачити зменшення ставки єдиного податку з 5 відсотків до 2 відсотків на період дії спеціального режиму.

2.5. Запровадити для всіх груп фізичних осіб-підприємців зареєстрованих на території віднесених до територій бойових дій, в тому числі

можливих бойових дій, можливість добровільної сплати єдиного соціального внеску на період воєнного стану для прифронтових територій.

3. Направити звернення до:
Верховної Ради України;
Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики;
Кабінету Міністрів України;
Запорізької обласної військової адміністрації;
Асоціації міст України.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію з питань регуляторної політики, розвитку підприємництва, торгівлі та послуг Запорізької міської ради.

Секретар міської ради

Регіна ХАРЧЕНКО

Проект рішення підготовлено
Депутат Запорізької міської ради

Катерина ЗВЕРЄВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення міської ради

№ _____

ЗВЕРНЕННЯ

до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо недопущення змін до податкового законодавства, які ускладнюють діяльність фізичних осіб-підприємців (ФОП), а також розгляду можливості введення спеціального податкового режиму для прифронтових територій

Шановні народні депутати України та міністри Кабінету Міністрів України!

У період тривалого воєнного стану податкова політика держави набуває ключового значення, як інструмент економічної безпеки, збереження життєздатності громад та недопущення соціально-гуманітарних криз. В умовах постійних безпекових загроз, руйнування інфраструктури та енергетичної нестабільності саме малий та середній бізнес забезпечує базові потреби населення — доступ до товарів, послуг і зайнятості.

Малий та середній бізнес і фізичні особи-підприємці формують основу локальної економіки, особливо в громадах, що віднесені до переліку територій можливих бойових дій. Вони забезпечують функціонування сфери торгівлі, послуг, логістики, ремонту, харчування, що напряду впливає на здатність громад виживати в умовах війни. У таких громадах питання підтримки підприємництва є не питанням розвитку, а питанням збереження базової життєдіяльності.

Запорізька міська територіальна громада офіційно належить до територій можливих бойових дій. Фактично місто регулярно зазнає атак КАБів, балістичних ракет та ударів БПЛА, що створює постійну загрозу життю та здоров'ю населення та підприємців. Додатково бізнес працює в умовах енергетичної кризи, тривалих і системних відключень електроенергії, зростання вартості пального та електроенергії, необхідності інвестувати у генератори та автономні джерела живлення.

За таких обставин будь-яке підвищення податкового навантаження, зокрема запровадження обов'язкової сплати ПДВ для фізичних осіб-підприємців, створює ризики масового згортання діяльності, зростання безробіття, дефіциту товарів і послуг та тінізації економіки. Для прифронтових територій це може мати наслідком не лише економічні, а й гуманітарні ризики.

Збереження малого та середнього бізнесу в громадах, що перебувають під постійною загрозою, є необхідною умовою недопущення гуманітарної кризи, забезпечення доступу населення до базових товарів і послуг та підтримання соціальної стабільності.

Рекомендуємо Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України:

1. утриматися від ухвалення рішень, що передбачають розширення кола платників ПДВ серед фізичних осіб-підприємців єдиного податку у період дії воєнного стану, зокрема для громад, віднесених до територій бойових дій, в тому числі можливих бойових дій;

2. розглянути запровадження спеціального податкового режиму для прифронтових територій на період воєнного стану, з урахуванням підвищених безпекових та економічних ризиків;

3. у межах такого режиму забезпечити однакові податкові умови для фізичних осіб-підприємців першої та другої групи єдиного податку, незалежно від дати їх державної реєстрації на території віднесених до територій бойових дій, в тому числі можливих бойових дій, включно з можливістю добровільної сплати єдиного податку;

4. для фізичних осіб-підприємців третьої групи єдиного податку, не платників ПДВ, зареєстрованих на території віднесених до територій бойових дій, в тому числі можливих бойових дій, передбачити зменшення ставки єдиного податку з 5 відсотків до 2 відсотків на період дії спеціального режиму;

5. запровадити для всіх груп фізичних осіб-підприємців зареєстрованих на території віднесених до територій бойових дій, в тому числі можливих бойових дій, можливість добровільної сплати єдиного соціального внеску на період воєнного стану для прифронтових територій.

Стабільні, прогнозовані та адаптовані до умов війни податкові рішення дозволяють зберегти економічний фундамент громад і створюють передумови для відновлення після завершення воєнних дій.

Ми переконані, що злагоджені дії державних і місцевих органів влади в цьому питанні сприятимуть зміцненню економічної стійкості України та забезпеченню добробуту наших громадян.

З повагою, Депутати Запорізької міської ради.

Секретар міської ради

Регіна ХАРЧЕНКО

Пояснювальна записка

до проєкту рішення «Про звернення депутатів Запорізької міської ради до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо недопущення змін до податкового законодавства, які ускладнюють діяльність фізичних осіб-підприємців (ФОП), а також розгляду можливості введення спеціального податкового режиму для прифронтових територій»

1. Загальне обґрунтування необхідності прийняття рішення

У період дії воєнного стану податкова система держави виконує ключову функцію не лише наповнення бюджету, а й забезпечення економічної стійкості територіальних громад, збереження зайнятості та недопущення соціально-гуманітарних криз.

Для громад, що віднесені до територій можливих бойових дій, податкове навантаження безпосередньо впливає на здатність малого та середнього бізнесу продовжувати діяльність в умовах постійних безпекових ризиків, руйнування інфраструктури, енергетичної нестабільності та зростання витрат.

Запорізька міська територіальна громада офіційно включена до переліку територій можливих бойових дій. Фактично місто системно зазнає обстрілів, ударів БПЛА та інших форм збройної агресії держави-агресора. За таких умов малий бізнес функціонує в режимі постійного ризику для життя, майна та безперервності господарської діяльності.

2. Роль малого бізнесу для прифронтових громад

Фізичні особи-підприємці виконують для громади критичні функції, зокрема:

1. забезпечують зайнятість населення та мінімізують соціальну напругу;
2. підтримують доступ населення до базових товарів і послуг;
3. формують основу локальних ринків і забезпечують їх адаптивність;
4. створюють стабільні, хоч і обмежені, надходження до місцевих бюджетів;
5. виконують функцію соціальної стійкості в умовах воєнних загроз.

Для прифронтових територій збереження малого та середнього бізнесу є питанням не економічного розвитку, а базового виживання громади.

3. Форс-мажорні обставини та міжнародна практика

Згідно з підходами міжнародного публічного та економічного права, збройна агресія, війна та напад іноземної держави визнаються обставинами непереборної сили (*force majeure*), що об'єктивно обмежують можливість суб'єктів господарювання виконувати свої зобов'язання у звичайному режимі.

Міжнародна практика (зокрема рекомендації OECD, Світового банку, Європейської комісії) свідчить, що у період війни та масштабних криз держави:

- не підвищують податкове навантаження на малий та середній бізнес;
- запроваджують спеціальні або тимчасові податкові режими для постраждалих територій;

- застосовують диференційований підхід до оподаткування залежно від рівня ризиків.

Таким чином, запровадження спеціального податкового режиму для прифронтових територій відповідає міжнародним стандартам кризового управління та принципам економічної безпеки.

4. Ризики чинних та запропонованих змін податкової політики

Ініціативи щодо розширення кола платників ПДВ серед фізичних осіб-підприємців єдиного податку та загального посилення податкового навантаження в умовах війни створюють для прифронтових громад такі ризики:

Масове згортання підприємницької діяльності

Для мікробізнесу додаткове податкове навантаження є критичним і може призвести до припинення діяльності значної частини ФОПів.

Зниження зайнятості та зростання соціальної вразливості

Закриття малого бізнесу означає втрату доходів домогосподарств та зростання навантаження на соціальні програми громади.

Дефіцит товарів і послуг

Для прифронтових міст це створює ризики гуманітарного характеру та погіршення умов життя населення.

Тінізація економіки

Надмірне податкове навантаження стимулює перехід частини бізнесу в тіньовий сектор, що знижує податкову дисципліну та економічну безпеку.

Обґрунтування запропонованих змін у межах спеціального режиму

У межах спеціального податкового режиму для прифронтових територій пропонується:

Забезпечення однакових умов для ФОПів 1–2 груп

Надання рівних податкових пільг для фізичних осіб-підприємців першої та другої групи незалежно від дати їх реєстрації, включно з можливістю добровільної сплати єдиного податку, усуває дискримінаційні підходи та спрощує адміністрування.

Зменшення ставки єдиного податку для ФОПів 3 групи з 5% до 2%

Це дозволить зберегти діяльність малого та середнього бізнесу в умовах суттєвого зростання витрат на енергоносії, паливе та безпекові заходи.

Запровадження добровільної сплати ЄСВ

Для підприємців прифронтових територій обов'язкова сплата ЄСВ у воєнний період є значним фінансовим навантаженням. Добровільний характер сплати дозволить зберегти бізнес та уникнути його повного закриття.

5. Мета та очікувані результати прийняття рішення

Прийняття рішення дозволить:

- сформувати офіційну позицію Запорізької міської ради щодо податкової політики у воєнний період;
- ініціювати на загальнодержавному рівні обговорення спеціального податкового режиму для прифронтових територій;

- зменшити ризики згортання малого бізнесу та втрати робочих місць;
- не допустити виникнення гуманітарних та соціально-економічних криз у громаді;
- зберегти економічну основу для післявоєнного відновлення міста.

6. Висновок

Прийняття цього рішення не потребує витрат з міського бюджету, є соціально необхідним та управлінськи доцільним. Воно відповідає умовам воєнного часу, міжнародним підходом до кризового управління та інтересам територіальної громади міста Запоріжжя.

У зв'язку з цим пропонується підтримати проєкт рішення та направити відповідне звернення до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Депутатка
Запорізької міської ради

Катерина ЗВЕРЄВА

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСОВОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ
вул. Сталеварів, 19, м. Запоріжжя, 69036, тел./факс: (061) 233-66-77
e-mail: reception.gorfin@zp.gov.ua Код ЄДРПОУ 37573424

27.01.2026 №06.1-16/144

На

від

Висновок

до проекту рішення міської ради «Про звернення депутатів Запорізької міської ради до Верховної Ради України щодо недопущення змін до податкового законодавства, які ускладнюють діяльність мікро, малого, середнього бізнесу та ФОПів, а також розгляду можливості введення спеціального податкового режиму для прифронтових територій»

Департамент фінансової та бюджетної політики міської ради, розглянувши проект рішення міської ради «Про звернення депутатів Запорізької міської ради до Верховної Ради України щодо недопущення змін до податкового законодавства, які ускладнюють діяльність мікро, малого, середнього бізнесу та ФОПів, а також розгляду можливості введення спеціального податкового режиму для прифронтових територій» повідомляє, що зменшення ставки єдиного податку з 5 відсотків до 2 відсотків на період дії спеціального режиму для фізичних осіб-підприємців третьої групи зареєстрованих на території бойових дій чи можливих бойових дій призведе до річних втрат бюджету Запорізької міської територіальної громади близько 500 млн.грн.

Понесені втрати надходжень по єдиному податку підлягатимуть компенсації відповідно до механізму надання додаткової дотації, яка розподілятиметься щокварталу відповідно до Порядку та умов її надання, що затверджуються щороку під час воєнного стану постановою Кабінету Міністрів України.

Директор департаменту

Вікторія ЛОГВИНЕНКО